

НАРОД

„Народ„ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакције је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Из Русије

Петроград, 31 августа

Пре него што ће евакуисати Ригу генерал Парски запалио је варош, евакуисао важније квартове и динамитом бацио у ваздух кејеве, који су тако постали неупотребљиви за Немце. »Берлинер Тагеблат« признаје, да су Немци напустили варош празну. Предстали становници борили су се и задали Немцима озбиљне губишке.

Париж, 31 августа

Сфатикив руски комесар, пре него што ће отићи из Париза, изјавио је: Рука војска између Риге и Петрограда сјајну одбранбену линију, која је спремна и организована пре две године и представља бариеру, преко које се не може прећи.

Петроград, 31. авг.

Совјети су упутили руској војсци овај апел: Доста је са речима. Знајте да влада има неограничену власт. Наредбе имају силу закона. Ко им се не покорава са њим ће се поступити без милости. Само победом можемо доћи до трајног мира.

Петроград, 31. авг.

У целој области између Риге и Петрограда прокламовано је опсадно стање. Осећа се врло велики рад на утврђивању.

Разговор са Супилом

Посланик г. Бевионе послао је „Газети дел Пополо“ интервју, који је имао са Франом Супилом у Лондону.

Супило, једна од најугледнијих личности у српско-хрватско-словеначком покрету, јавио је прошле године да је иступио из југословенског одбора.

Сада у Лондону, велики г. посланик Бевионе, изгледа да је Супило врло задовољан и казао је своје интервјуисти, да његова теза триумфује.

И пошто је изложио рад југословенског покрета г. Супило је наставио:

— Пре него што је Италија ушла у рат, у Петрограду дискутовани су између министра Сазанова и нашег амбасадора Карлова, који је показао велику вештину у тим стварима, претходни услови, које су после усвојиле друге силе Споразума и које данас чине основу за принципе, који данас важе на Јадранском Мору.

Али данас кад је православни Ватикан пао — додао је г. Супило — Србија је слободна у својим поступцима. И ето, то је разлог, зашто је могао пакт на Крфу да буде могућан.

Заједнички интереси

На питање о односима Србије и Италије г. Супило је одговорио: — Ја се не устручавам да кажем, да наша акција треба да тежи прецизно, неограниченом и потпуном споразуму с Италијом.

— На коме је заједничком интересу — питао је г. Бевионе — могућан споразум између Италије и државе Српско-Хрватско-Словеначке.

— Уништењем Аустро-угарске. У Европи су само две државе, које су заинтересоване непосредно поделом Аустроугарске: Италија, која тражи надмоћност на Јадранском Мору и Србија, која се ставља на чело покрета за уједињење, под својом династијом, свих словенских народа на југу дунавске монархије. У поре-

ђењу са овим великим интересом сви други ситни интереси губе важност. Ако Аустроугарска остане, народи хрватски и словеначки у царевини могу добити аутономију, која се може трпети, али би остали у политичкој игри Беча и према томе, Берлина. А Србија васпостављена, рестаурирана, па ако хоћете и повећана са нешто територије, вратила би се у старо време, као изолована и слаба под страном опасношћу од аустро-немачког блока. Ако Аустроугарска остане, Италија ће добити Трентин а можда и Трст, али не цуљ, па ни део део Далмације, на коју она полаже право, док Котор, заштићен Ловћеном увећава своју вредност као аустријска поморска база. То значи да у таквом случају остаје Јадранско Море једнако још предмет борбе између Италије и Аустроугарске и што у исти мах значи, да Италија не би у том случају постигла један од главних циљева због којих је ушла у рат и да би увек имала на својим границама непријатеља, који тражи освету, а који има довољно снаге да је у даном тренутку држи у шаку.

»Распарчавање Аустроугарске исто је тако од највећег интереса за остале велике силе Споразума, нарочито за Енглеску и Француску. Распарчавањем Хабсбуршке монархије оне ће успети да Немачку сведу на то, да на европским територијама има своју реалну снагу, која није опасна, јер неће бити потпомогнута свом аустријском снагом, која је данас у служби Берлина.

»Збиља, развој рада је показао да савезници неће бити победници само тиме ако Французи добију Елзас и Лорену Италијани Трентин, а Аустро-Угарска остане као велика сила. Аустроугарска је пиједестал немачких амбиција, она је мост којим Немачка иде према Цариграду и Багдаду. Та њена политичка спекулација досада је савршено успевала. 10 милиона Немца у Аустроугарској на-

међу војничку и економску вољу над 50 милиона аустријских поданика, Европски рат се решава на карти Аустроугарске: победиће у рату, ко одлучи о судбини Аустроугарске.

Питања о територији

Посланик Бевионе запитан је:

— Има међутим неких важних и деликатних територијалних питања, која треба решити између Италије и Југословенске државе, о којима још није решено не само међу владама већ ни у јавном мишљењу.

— Ја мислим, одговорио је г. Супило, да српско-хрватско-словеначка држава, којој је италијанска помоћ потребнија, него ма чија друга, мора накнадити узајамним уступцима ту сарадњу. Камило Кавур жртвовао је Ницу и Сарвоју, да би Пијемонт ујединио Италију. Наша будућа држава — то Супило говори — која се налази у истом положају као тада, треба да покаже пут, којим треба да иду данашњи велики управљачи.

На питање, да одреди изближе границе г. Супило је рекао, да за сада не може да одговори.

Г. Поенкаре у Италији

У понедељак 13. августа специјалним возом стигао је Председник Француске Републике у варошицу Фируз, у којој станује Италијанска Врховна Команда. Станица је била врло лепо декорисана цвећем, венцима и савезничким тробојкама. У пратњи Председника Републике били су Леон Буржоа министар рада, Барер амбасадор француски у Риму, Говдркур, генерал, шеф француске мисије при италијанској војсци и генерал Дипарж.

Ради дочека својих гостију, краљ Италије, поред кога је био Соинно, стајао је на улазу у станицу. Кад су се то сти појавили, музика почасног пука засвирила је маршезу, а под звуцима химне загрлили су се два државна поглавара.

Пошто је свршена једна мала смотра трупа на станици, Г. Поенкаре је сео у краљев-

ЗВЕЗДИЦЕ

Из једног разговора:
... Лако је калуђеру Н. Он живи лепо а успео је и жену да изведе из Србије!!!

Гаргантуа

АЛЗАС И ЛОРЕН

Женева, 31. авг.

Немачки канцелар примио је једну делегацију Алзасана и обећао им, да ће влада радити, да се радикално промени режим у Алзасу и Лорену.

Тим поводом „Газет де Женев“ пише: Немачка, која види да ће јој Алзас и Лорен бити узети, покушава да покаже пред цивилизованим светом, да ове две провинције, после обећаних реформа, желе да остану немачке.

О РАТУ И МИРУ

Њујорк, 31. августа

Ранији шеф америчких пацифиста Бриан држи сад једну серију предавања за продужење рата до краја. На предавању у Чикагу рекао је између осталог:

Свака разлика међу нама у мишљењу о рату, само би учинила рат скупљим и у људима и у новцу. Што је ко више присталица мира, тим више он треба лојално да помаже влади. То је једини начин да се убрза закључење мира. А мир се може закључити само тако, ако Немачка буде тучена, јер је очевидно да ми, пре или после, морамо победити.

ски аутомобил и одвезао се у варош.

Свет се тискао улицама, и на све стране се чуле акламације и узвици: Живела Француска.

Пољем се стигло до виле, у којој краљ станује већ две године у близини својих ратних другова. По доласку, уз интимну свечаност, Председник Републике предао је Виктору Емануелу III, првом војнику Италије, војничку медаљу и ратни крст са палмом, као почаст ратујуће Француске краљу под оружјем. Затим се пожурило ради одласка на фронт. И мимо етикете, ручак се свршио равније — и то ручак ратнички, брз и фамилијаран — а потом, око један сат по подне, отпочео је обилазак линије.

Краљ је знао до најмањих детаља топографију сектора Изонца и Карса, где је про-

вео тако тешке часоге. Он је и предводио ову експедицију кроз земљу племенитих усвојеница и бирао осматрачнице, са којих су гости могли да имају што више прегледности и да се обавесте о целокупној акцији. Са оголишеног платоа Сан Микела, изукрштаног многобројним пећинама, који је био пре годину дана величанствена ратна позорница, могао је г. Понкаре да осматра бојно поље Карса. Могао је исто тако да види на другој обали Изонца пећине у Селцу и ровове на Монте Сејгузи, изукрштане у чистим стенама; као и у опште да добије јасну слику о свима тешкоћама борбеним на овом делу европског фронта.

Затим се прешло у Горацију, а одатле на осматрачницу на Подгори.

Сутра дан обићен је нов сектор. У планини Карние, генерал Капело, командант друге армије, приказао је своје баталјоне, са којима су били и одреди француски и енглески. Са краљем Виктором Емануелом и генералима Кадорном и Паро, Председник републике је извршио реви трупа, које се кроз који час имале да иду у борбу. Он је прикачио том приликом француски ратни крст на заставе 57 и 58 немачког пука, који сачињавају чувену Абруцку бригаду, и предао генералу Капело официрски крст орден Лежон д'Онер.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У Шампањи на више места локални сукоби. У једној јакој борби код Сен Суплеа сви су Немци у гарнизону убијени или заробљени.

Авијатичарска акција била је велика. 4 немачка аероплана оборена су у уторак а 10 их је јако оштећено.

Источна војска. — Јуче смо запленили два митраљеза и задобили стотину заробљеника. Данас је, као резултат једног низа борби северно од Подградца, пало у наше руке 60 нових заробљеника и два топа.

Источна војска. — У кључу Црне италијанске трупе су одбиле један бугарски одред. У области Битоља артиљериска борба. У области је зера трупе настављају своје успехе и једним наглим нападом сјајно су заузеле варошицу Подградац на Охридском језеру и сузбиле Аустријанце према северу до виси Мумулишта (4 км. омотра северно од Подградца).

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Као резултат локалних борби, које су се водиле јутрос близу Вилереа, нортумберландске трупе су прошириле своје добитке на југу. Доцније су заузеле 400 јарда немачких ровова и задобиле велики

После подне је посећен Заградац, одакле се има врло леп поглед на сектор Монте Неро, Толмин и област Висока Соча.

Г. Понкареу су били представљени у вароши капетани Габриел Д' Анунцио и Уго Ојети, којима је он предао орден Лежон Д' Онер у знак француског пријатељства.

Вече је остављено за дипломатске разговоре. Председник министарства Паоло Бонели и министар Бисолати дошли су у Врховну Команду да присуствују конференсању.

Следећег дана, после посете логора и болница, била је у краљевској вили нова конференција министара и државних поглавара, после које је Председник Републике отпутовао за Париз, одушевљено поздрављан од масе света.

Састанак два државна поглавара, изведен у близини бојног поља, има особити дипломатски значај и представља тежњу за што чвршћим јединством у борби против заједничког непријатеља. Дугачке конференције, државне код краља, и то непосредно после савезничких конференција у Паризу и Лондону, добар су и zgodан предзнак. Може се рећи, још пре него што се и сазна о чему се све конференсионало, да овај састанак, сам по себи, представља догађај првога реда:

ЈЕДНА СЕНЗАЦИЈА

Цирих, 31. августа

На последњој седници Хрватског Сабора посланик Франк учинио је сензациоаналне изјаве о раду аустријске полиције пред рат.

»У тим грозничавим данима, рекао је он, имало је планова, да којима је требало убити неке посланике од утицаја из српске странке у Хрватској, као г.г. Медаковића, председника Хрватског Сабора, браћу Прибишевиће, Срђана Будисављевића и друге. Људи који су мислили, да ће наша странка бити слепо оруђе и рачунајући са личном мржњом, покушали су код мене, да ја организујем тучну банду. Бивши шеф полиције у Загребу Маравић, телеграфисао ми је пет дана пред предају ултиматума Србији, да ће доћи код мене један господин и молио ме, да пажљиво саслушам његов предлог, са којим се он потпуно слаже.

У пет сати у вече био је дошао један господин код мене и изложио ми је програм за убиство поменутих чланова нашег парламента. Ја сам одбио да узмем учешћа у овом предузету. Имам на себи одговорност за све, што сам овде казао.

Човека обзирима крајња неверица, кад прочита ову изјаву. Франк, шеф једне аустрофилске струје и човек који се врло мало одликовао скрупулама у борби против српско-хрватске коалиције тешко је могао да ти овакву изјаву. Да он то ипак учини, мора се претпоставити, да ће врло брзо у Аустрији доћи до најкрупнијих промена. — Ова је изјава објављена у листовима у Француској.

КОД РИГЕ

Петроград, 31. авг.

Јуче је непријатељ поново почео своје бесне противнападе у области Сегеволда, да би повратио положаје, које изгубио уочи тога дана. Сви његови напори били су узалудни. Наша препречна ватра, добро организована, спречила је непријатеља да крене напред ма и за једну стопу.

И поред страшних губитака непријатељ не престаје, да обнавља своје нападе уз јаку артиљеријску припрему.

МЕСТО ЉУДИ ГВОЖЂЕ

Њујорк, 31. августа

Дописник »Уинитед Прес« код француске војске, пише, да су за време априлске офанзиве дуж реке Еве и код Моронвилежа, Французи изабацили просечно 0.0.0 пројектила дневно. Међутим у одбрани Вердена, претходне године, кад су мора и умотебљавати све изворе које имају, они су

ретко били у стању да избаце више од 200.000 пројектила.

Француска артиљерија врши данас гађања са таквим савршенством, да немачке трупе у рововима не могу да добијају никаво снабдевање нити уопште да дођу у везу са позадином, кад Французи врше артиљеријску припрему за напад.

Немачки заробљеници из последњег напада на Верден четири дана нису могли доћи у стану да дају отпора кад их немачкаја нападне. Француски далекометни топови данас упућују непријатељске батерије на више километара из његових линија.

Резултат овога великог успеха у ратном материјалу јесте тај, да сад Французи заузимају објектине, на које падају, са минималом људских жртава.

ПАШИЋ У НИЦИ

Париз, 31. августа

»Еклејер де Нис«, пишући о Пашићевом баљењу у Ници вели: Г. Пашић ће редиговати протестну ноту, као одговор на Пашићу ноту, која не говори о србји. Он ће најпре у Р. му учинити потребне кораке, а затим ће се протестна нота објавити.

НЕМЧКИ ОФИЦИРИ

Париз, 31. авг.

Последње борбе показују да је у немачкој војсци данас слаб официрски кадар. Док је некада, до 1916 године, у четима било у опште по 3 или 4 официра, у њима су данас просечно по двојица. Баталјонима по правилу командују капетани, а четима врло често потпоручници.

ЈУГАВАЈИ

ЧИТУЉА

Г. Јездивир Нешовић, инжењер изубио је своју супругу Дару Марковић — Нешовић архитекта, која је умрла у Топчидеру још у јулу ове године. Изављујемо г. Нешовићу саучешће.

КАРТЕ ИЗ СРБИЈЕ

У нашој редакцији имају карте из Србије: Јован А. Димитријевић кројач из Чачка, Младраг Станојевић полицајски инсар из Битоља, Михаило Станојевић учитељ из Приврена и Аћим Ерцеговац.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЊУЈОРК. — Сазнаје се овде, да је аустријска влада већ званично објавила рат Сједињеним Државама. У сваком случају, по мишљењу америчких дипломатских кругова, то је питање првих дана.

БЕРН. — Немачко напредоване на фронту Риге потпуно је заузављено, захваљујући мочарном земљишту источно од Риге. — Германски лист »Бунд« доноси један чланак немачко швајцарског војног критичара, у коме

он каже да ове операције не треба никад посматрати као увод за поход на Петроград. Немачке трупе не могу напредовати даље од језда Пејпуса.

ЛОНДОН. — »Тајмс« јавља, да ће Сједињене Државе и Енглеска предати Шведској ултиматум, тражећи да сместа опозове свог посланика у Аргентини, иначе ће се одмах објавити блокада Шведске и прекинуће се са њом односи.

РИМ. — »Коријере дела Сера« дознаје, да ће италијански краљ око половине септембра посетити западни фронт. Лист каже: »Ово путовање имаће карактер званичне посете и биће од врло велике важности.«

РИМ. — Заузевши виси Сан Габриел Италијани су добили 950 заробљеника са 32 официра. Аустријанци сад нису у стању, да бомбардују Горицу.

ЦИРИХ. — »Наје Цирихерцајунг« сазнаје, да је Цемал Папу, команданта војске у Сирији, заменио Фалкенхајн, који се сад налази у Јерусалиму.

АТИНА. — Један радиограм јавља, да је британска влада известила америчку владу, да је енглески одговор на пашићу предлоге за мир, идентичан са одговором председника Вилсона.

АТИНА. — Генерал Мушинов, војни аташе при руском посланству, изјавио је: »Ја не верујем да ће бити још операција на фронту код Риге. Заузећем Риге Немци могу имати нешто користи од овог пристаништа, али како немачки фредности не могу да улазе у ово пристаниште, а како је руска флота у њему јача, Руси ће и даље остати господари Балтичког Мора«.

МСТЕРДАМ. — Јављају »Телеграфу« да Немци утврђују северну границу Белгије.

ЦИРИХ. — Француртер Цајтунг« јавља, да ће локалне немачке банке примати исплате за пети аустријски ратни зајам по 40 од сто од номиналне вредности.

ПАРИЗ. — »Еко де Пари« јавља из Цириха: Једном војничком наредбом, објављеном у Пашти, натиранци су сви странци да напусте мађарску престоницу.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

30 августа обострана повремена арт. ватра. На непријатељски велики логор у рејону Рождена наша авијатика бацила велики број бомби и у логору произвела пожар.

МАЛИ ОГЛАСИ

Помен. У недељу, 3. септембра ове год., у цркви Св. Саве даваћемо помен нашем брату, стрицу Михаилу Мите Костићу из Лесковца, о чијој смо смрти у Србији недавно обавештени. — Ожалостени брат Светозар Костић, свештеник и син Драгољуб и остала фамилија овде и у Србији.

Др. Алберт Гатењо, париски зубни лекар са 18 година искуства лечи уста за 4 до 5 дана завршен рад. Вади зубе без икаквих болова. — Егнатијева ул. 33а 3—12